

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **M. S.,** zastoupeného JUDr. Pavlou Plašilovou, advokátkou se sídlem Jakubská 1, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2008, č. j. OAM-446/LE-PA03-PA03-2008, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 1. 2010, č. j. 56 Az 145/2008 – 62,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobci **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně, jímž bylo zrušeno jeho výše uvedené rozhodnutí, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť žalobce neuvedl žádné skutečnosti svědčící o naplnění některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 a násl. zákona o azylu či o nebezpečí vážné újmy v případě jeho návratu do vlasti podle § 14a téhož předpisu.

Krajský soud napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s odůvodněním, že se stěžovatel dostatečně nezabýval tvrzením žalobce o hrozícím pronásledování ze strany mafie v případě jeho návratu do vlasti. V této souvislosti soud zdůraznil, že pronásledování soukromými osobami může obecně být důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, přičemž správní orgán je povinen vzít v úvahu všechny žadatelem tvrzené skutečnosti a v případě, že shledá žádost zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, musí v odůvodnění rozhodnutí uvést, proč tyto skutečnosti nepovažuje za relevantní z hlediska azylu ani doplňkové ochrany. Krajský soud proto dospěl k závěru, že stěžovatel opomenul výše uvedené tvrzení žalobce, a jeho rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost podle § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel kasační stížností brojí proti nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů. Uvádí, že při objasnění skutkového stavu vycházel z výpovědí žalobce, jenž v daném případě nese břemeno tvrzení. Vzhledem k tomu, že žalobcem uváděné ekonomické problémy a výhružky mafie nelze považovat za důvody pro udělení mezinárodní ochrany, a jelikož jiné skutečnosti dotyčný neuvedl, shledal naplnění důvodů pro zamítnutí jeho žádosti podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Pokud krajský soud opřel svůj rozsudek o žalobcem tvrzené problémy s mafií, stěžovatel k tomu uvádí, že tento závěr je v rozporu se skutkovými zjištěními, a dále zdůrazňuje, že podle judikatury zdejšího soudu pronásledování ze strany soukromých osob za důvod pro udělení mezinárodní ochrany zásadně považovat nelze, a to zvláště tehdy, nedovolal-li se žadatel ochrany u státních orgánů země svého původu. Stěžovateli je přitom z jeho úřední činnosti známo, že ukrajinské státní orgány svým občanům takovou pomoc poskytují.

Stěžovatel dále namítá, že krajský soud v odůvodnění rozsudku nesprávně uvedl, že v dalším řízení může být žádost opětovně shledána zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, ačkoliv podle odst. 3 citovaného ustanovení lze žádost zamítnout pouze ve lhůtě 30 dnů od jejího podání. Pokud by se tedy stěžovatel řídil závazným právním názorem soudu, postupoval by v rozporu se zákonem.

Konečně stěžovatel poukazuje na to, že krajský soud přiznal žalobci, jenž měl v předcházejícím řízení plný úspěch, právo na náhradu nákladů tohoto řízení, a namítá, že bude-li napadený rozsudek zdejším soudem zrušen, bude vyplacení náhrady nákladů řízení plněním na základě právního důvodu, který odpadl. Nejvyšší správní soud by tedy měl rozhodnout o povinnosti žalobce zaplacené náklady řízení vrátit, nebo uložit krajskému soudu, aby o této věci rozhodl.

Na základě shora uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobce svého práva na vyjádření ke kasační stížnosti nevyužil.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Kasační stížnost je dle § 102 s. ř. s. zásadně přípustná, s výjimkou případů taxativně vypočtených v § 104 s. ř. s, pokud splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.), je podána včas (§ 106

odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 s. ř. s.). Vzhledem ke splnění všech formálních náležitostí a podmínek řízení shledává zdejší soud kasační stížnost přípustnou.

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Vymezením institutu nepřijatelnosti se soud již podrobně zabýval např. ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, na které pro stručnost odkazuje (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Z rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 – 59, pak vyplývá, že kasační stížnost může být přijatelná i v případě, že je podána žalovaným Ministerstvem vnitra z důvodu zásadního pochybení krajského soudu, které spočívá v tom, že krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva, případně že nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu. Vzhledem k tomu, že v posuzovaném případě stěžovatel namítá právě taková pochybení krajského soudu, a jelikož tato pochybení nelze v rámci posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit, zdejší soud přijal kasační stížnost k věcnému projednání.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel klíčovou stížní námitku podřadil pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a úvodem kasační stížnosti uvedl, že napadený rozsudek je dle jeho mínění nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána typicky v situacích, kdy soud opírá rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, nebo pokud opomene vypořádat argumenty uplatněné účastníkem řízení, či v některých dalších obdobných případech (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, rozsudek ze dne 23. 12. 2005, č. j. 4 As 13/2004 – 55, příp. rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44). Stěžovatel však v kasační stížnosti žádné konkrétní pochybení uvedeného charakteru nenamítá, ale brojí naopak proti závěru krajského soudu, že ve správním řízení nevzal v potaz všechny žalobcem uvedené skutečnosti, pročež je jeho rozhodnutí zatíženo nepřezkoumatelností, a jako takové jej bylo nutné zrušit podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel tak ve skutečnosti poukazuje na nezákonnost napadeného rozsudku v důsledku nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Konkrétně pak uvádí, že žalobcem uvedené příčiny emigrace nebyly relevantní z hlediska mezinárodní ochrany, a v dané věci tím pádem nepřicházel v úvahu jiný postup než zamítnutí jeho žádosti jako zjevně nedůvodné. V obecné rovině lze jistě souhlasit s názorem stěžovatele, že v daném řízení nese žadatel o mezinárodní ochranu břemeno tvrzení (srov. např. rozsudek ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 – 63, příp. též stěžovatelem odkazované usnesení ze dne 26. 3. 2009, č. j. 5 Azs 17/2009 – 43), jakož i v tom, že výhružky ze strany soukromých osob bez dalšího obvykle nejsou dostatečným důvodem pro udělení kterékoliv formy mezinárodní ochrany (srov. např. rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, nebo rozsudek ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65).

V posuzované věci však nosným důvodem napadeného rozsudku krajského soudu byla skutečnost, že se stěžovatel v odůvodnění svého rozhodnutí s tvrzeními žalobce ohledně pronásledování příslušníky mafie, jemuž byl údajně ve vlasti vystaven, ani s jeho obavami z jednání těchto osob v případě jeho eventuelního návratu, nikterak nevypořádal, ačkoliv tak byl i v případě postupu podle § 16 zákona o azylu povinen učinit. Tento nedostatek odůvodnění rozhodnutí stěžovatele shledal krajský soud natolik zásadním, že v jeho důsledku předmětné rozhodnutí zrušil; z toho důvodu se již nezabýval tím, zda žalobcem uváděné skutečnosti opravdu postrádaly jakoukoliv relevanci z hlediska azylu či doplňkové ochrany, a zda tedy stěžovatel postupoval správně, pokud žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že aplikace § 16 odst. 1 písm. f) zákon o azylu, podle kterého se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, přichází v úvahu především v situaci, kdy žadatelem uvedené skutečnosti zcela zjevně nelze podřadit pod žádný z důvodů pro udělení azylu či doplňkové ochrany, tedy například tehdy, uvádí-li jako příčinu emigrace pouze snahu o zlepšení své ekonomické situace. Ministerstvo vnitra je však i v takovém případě povinno své rozhodnutí v souladu s § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, náležitě odůvodnit. Podle citovaného ustanovení správní orgán v odůvodnění uvede důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. K otázce vypořádání námitek uplatněných účastníkem správního řízení se zdejší soud vyslovil například v rozsudku ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008 – 109, z něhož vyplývá, že: „*(f)unkcí odůvodnění správního rozhodnutí je zejména doložit správnost a nepochybně i zákonnost postupu správního orgánu, jakož i vydaného rozhodnutí, jehož jedna z nejdůležitějších vlastností je přesvědčivost. Je proto nutné, aby se správní orgán v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu vypořádal s námitkami účastníků řízení, přičemž z odůvodnění jeho rozhodnutí musí být seznatelné, z jakého důvodu považuje námitky účastníka řízení za liché, mylné anebo vyvrácené.*“ Pokud správní orgán uvedené povinnosti nedostojí, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, publikovaný pod č. 1546/2008 Sb. NSS).

V nyní projednávané věci žalobce v azylovém řízení během pohovoru dne 18. 9. 2008 (protokol založen na č. l. 24 – 29 správního spisu) mimo jiné uvedl, že jej před odchodem z vlasti obtěžovaly soukromé osoby, jež označil za mafiány, požadovaly po něm peníze a vyhrožovaly mu smrtí jeho rodiny. K dotazu stěžovatele, co by jej čekalo v případě návratu na Ukrajinu, výslovně sdělil, že se obává jednání právě těchto osob. Tyto výpovědi stěžovatel v rekapitulační části svého rozhodnutí zmínil jen okrajově a značně nepřesně, pokud hovořil o tom, že se žalobce ve vlasti setkal s neznámými lidmi, kteří po něm chtěli vymáhat peníze. Ve vlastním odůvodnění pak stěžovatel pouze konstatoval, že žalobce neuvedl, že by byl na Ukrajině pronásledován z některého z důvodů podle § 12 zákona o azylu a ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany

opět jen velmi obecně uvedl, že jmenovaný nenamítal žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mu ve vlasti hrozila vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že pokud žalobce uplatnil v řízení o své žádosti výše citovaná konkrétní a zcela jednoznačná tvrzení, bylo povinností stěžovatele se v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu těmito tvrzeními zabývat a v odůvodnění rozhodnutí se s nimi vypořádat. V případě, že stěžovatel dospěl k závěru, že tvrzené obavy z pronásledování ze strany mafie nejsou v kontextu ostatních vyjádření žalobce a dalších okolností dané věci relevantní z hlediska mezinárodní ochrany, měl toto v odůvodnění uvést. Jelikož tak neučinil, zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů a krajský soud postupoval správně, pokud je zrušil a věc vrátil stěžovateli k dalšímu řízení.

Stěžovatel dále namítá nesprávnost závěru krajského soudu, že v dalším řízení není vyloučena opětovná aplikace § 16 zákona o azylu, a poukazuje na to, že vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné je možné pouze ve lhůtě 30 dnů od zahájení správního řízení. Tato lhůta stanoví jednoznačný časový limit pro vydání rozhodnutí v tzv. zkráceném řízení o žádosti o mezinárodní ochranu; po jejím marném uplynutí již není možné žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou, byť by pro takový postup byl dán důvod, a ministerstvo se jí musí zabývat meritorně. Zamítavým rozhodnutím se řízení o udělení mezinárodní ochrany končí. Z toho důvodu ani v situaci, kdy k jeho vydání došlo řadu dní před uplynutím stanovené lhůty, nelze uvažovat o jejím dalším běhu. Proto v případě, že je předmětné rozhodnutí posléze napadeno žalobou, je logicky vyloučeno stavění uvedené lhůty. Po skončení řízení o žalobě (respektive po skončení řízení o kasační stížnosti) a vrácení věci ministerstvu k dalšímu řízení již proto nelze žádost opakovaně zamítnout jako zjevně nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud si uvědomuje, že v důsledku tohoto výkladu je i v situacích, kdy je rozhodnutí ministerstva zrušeno pouze na základě čistě procesních důvodů, nutné v opakovaném správním řízení věcně posuzovat žádosti, jež jsou opřeny o důvody z azylového hlediska zcela irelevantní. Je nicméně potřeba zdůraznit, že je věcí příslušného ministerstva, aby v řízení postupovalo zákonným způsobem a své rozhodnutí řádně odůvodnilo. Skutečnost, že je rozhodnutí zatíženo vadou, pro kterou je posléze soudem zrušeno, nemůže jít k tíži nikomu jinému než právě správnímu orgánu, jenž takové rozhodnutí vydal. Nejvyšší správní soud proto přisvědčil názoru stěžovatele, že krajský soud v rozsudku nesprávně uvedl, že v opakovaném azylovém řízení bude možné žádost žalobce znovu posoudit i z hlediska § 16 zákona o azylu; nejedná se nicméně o nedostatek, jenž by měl vliv na věcné důvody jeho rozhodnutí, a nelze mít ani za to, že by tím krajský soud stěžovatele zavazoval k postupu v rozporu se zákonem. Nejedná se proto o pochybení, na základě kterého by měl zdejší soud napadený rozsudek zrušit.

Nejvyšší správní soud tedy dospívá k závěru, že krajský soud správně posoudil rozhodné právní otázky. Nebyly tak naplněny tvrzené kasační námitky podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Na základě všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

Nad rámec výše uvedeného je nutno podotknout, že jelikož byla kasační stížnost zamítnuta, je v dané věci zcela bezpředmětné zabývat se stěžovatelem vznesenou otázkou vracení zaplacených nákladů řízení.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalobci náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalobci právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu